

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik juni 2023

Borgerforslag fra Faglige Seniorer

Faglige Seniorers borgerforslag om "fair pension" blev forkastet ved 2. behandlingen i Folketinget den 16. maj 2023. 23 stemte for (SF, EL, DF, ALT og NB), mens 86 stemte imod (S, V, M, DD, LA, KF og RV). Ingen stemte blankt.

Ældre Sagen bliver ved med at arbejde for ekstraordinært at fremrykke reguleringen af folkepensionen og andre forsørgelsesydelse. Ældre Sagen præsenterede forslaget første gang tilbage i marts 2022. Baseret på de seneste tal for pris- og lønudviklingen foreslår Ældre Sagen nu en ekstraordinær regulering på 5 pct. i 2024. De 5 pct. svarer til folkepensionens efterslæb i forhold til lønningerne. Dette forslag vil indgå i Ældre Sagens ønsker til finansloven for 2024.

Afskaffelse af modregning af arbejdsindkomst i folkepensionen

Lovforslaget om at afskaffe modregning af egen arbejdsindkomst i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg blev vedtaget ved 3. behandlingen i Folketinget den 1. juni 2023. Ingen partier stemte imod. Modregningen ophæves med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2023.

Det er glædeligt. Ældre Sagen har arbejdet for at mindske modregningen af arbejdsindtægt i folkepensionen, fordi det øger folkepensionisternes incitament til at arbejde og kan medvirke til at mindske problemer med mangel på arbejdskraft.

Aftale om kommunernes økonomi for 2024

Den 25. maj 2023 indgik regeringen og KL (Kommunernes Landsforening) aftale om kommunernes økonomi for 2024. Aftalen betegnes som stram og økonomisk ansvarlig (af regeringen og KL), men også som den bedste for kommunerne i flere år (af uafhængige eksperter).

Aftalen betyder, at loftet over kommunernes serviceudgifter (servicerammen) forhøjes med 2,4 mia. kr. i 2024 sammenlignet med 2023 "under hensyn til det beregnede demografiske træk fra et stigende antal ældre og børn på isoleret 1,25 mia. kr. samt

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

udgiftspresset på social- og sundhedsområdet mv.”. En del af løftet (1 mia. kr.) forudsætter, at kommunerne kan spare 700 mio. kr. ved afbureaukratisering og 300 mio. kr. ved nye tiltag på det specialiserede socialområde.

Desuden har kommunerne fået ekstra penge i 2023:

- 1,4 mia. kr. til at dække nettomerudgifter afholdt i 2022 til håndtering af fordrevne fra Ukraine
- 0,9 mia. kr. til at dække modtagelsen af fordrevne fra Ukraine i 2023
- 5 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler og pris- og lønudviklingen (midtvejsregulering), hvoraf ca. 1,7 mia. kr. ifølge kilder vedrører ændrede skøn for pris- og lønudviklingen i 2023.

Kommunerne er ikke blevet kompenseret for inflationsefterslæbet i 2022, som ifølge KL er på 1,9 mia. kr. Efterslæbet skyldes, at de opdaterede skøn for pris- og lønudviklingen, som blev anvendt ved midtvejsreguleringen i 2022, undervurderede den faktiske udvikling.

Ældre Sagen vurderer samlet set, at aftalen ikke giver grundlag for bedre velfærd i kommunerne. Aftalen er også rensset for løfter i den henseende. De fleste kommuner vil fortsætte med nedskæringer, effektiviseringer og omprioriteringer.

Aftale om regionernes økonomi for 2024

Den 26. maj 2023 indgik regeringen og Danske Regioner aftale om regionernes økonomi for 2024.

Med aftalen forhøjes loftet for de regionale sundhedsudgifter med 1,35 mia. kr. i 2024 sammenlignet med 2023. En del af løftet (0,3 mia. kr.) forudsætter, at regionerne kan nedbringe udgifter til administration.

Ligesom kommunerne er regionerne ikke blevet kompenseret for inflationsefterslæbet i 2022, som ifølge Danske Regioner er på 1 mia. kr.

Aftalen blev indgået få dage efter, at regeringen havde offentliggjort en sundhedspakke, som tilfører 5 mia. til sundhedsvæsenet i de kommende år. I 2023 og 2024 er der afsat henholdsvis 100 mio. kr. og 300 mio. kr., mens der fra og med 2025 er der afsat 600 mio. kr. årligt. De fleste penge kommer altså først om nogle år.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Danske Regioner betegner aftalen om økonomien i 2024 som meget stram og har udtalt, at de er bekymrede for især udviklingen i udgifterne på medicin, som kan udhule de midler, der er afsat til at følge med det stigende antal ældre.

Både mangler og lyspunkter i økonomiaftalerne for ældre i sundhedsvæsenet

Ældre Sagen har udtrykt, at det er skuffende, at der ikke er aftalt særskilte nye midler til at understøtte en ensartet og sammenhængende kvalitet til ældre medicinske patienter i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, hverken i aftalen med KL eller med Danske Regioner. Der er heller ikke afsat midler til sundhedsklyngerne, der fra 2024 skal finansieres af regioner og kommuner. Udover en tiltrængt kræftplan er det stadig uklart, hvordan regeringen vil udmønte det ekstra løft med 5 mia. kr. til sundhedsvæsenet fremover.

Vi savner i Ældre Sagen at se, at der bag regeringens ambitioner for en nytænkning af ældreplejen og en omstilling af sundhedsvæsenet med mere behandling af bl.a. ældre medicinske patienter i det nære sundhedsvæsen, herunder en forebyggende indsats i ældreplejen, også følger konkrete midler med til fælles økonomi og ledelse til fælles patienter.

Det er dog tiltrængt og velkomment, at der i økonomiaftalen med regionerne sættes ind over for de uacceptabelt lange ventetider på demensudredning, hvor der i nogle regioner er over et års ventetid. Hvis en del af udredningen skal foregå i primærsektor, er det helt afgørende, at fagligheden løftes. Der er bl.a. behov for, at medarbejdere med meget borgerkontakt får uddannelse i tidlige tegn på demens. Det gælder fx medarbejdere i ældreplejen, de praktiserende læger, medarbejdere i visitationen, tandlæger mv.

Dækningsgraden for plejeboliger er faldende

Der er fortsat stort fokus på manglen på plejeboliger, både politisk og i medierne.

På landsplan er dækningsgraden for plejeboliger til 80+ årige faldet fra 19,5 % i 2012 til 16,1 % i 2022. Og kommunerne imellem ses meget stor forskel i dækningsgrad - fra 25,7 % i Københavns Kommune til 6,5 % i Vallensbæk Kommune. Det skal primært forklares med, at antallet af nye plejeboliger ikke er fulgt med det stigende antal ældste ældre. Og problemet bliver kun større frem mod 2030, hvor antallet af 80+ årige forventes at stige eksplosivt.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Det har vi fra Ældre Sagens side kommenteret på i flere medier i den forgangne måned, både i forhold til lange ventelister i Gribskov Kommune, en planlagt lukning af et plejehjem i Haderslev Kommune (som ellers allerede har en lav dækningsgrad) og i en stor artikel i medlemsbladet, hvor vi med en stærk case fra Aabenraa Kommune påpeger de store konsekvenser, det kan have for en hel familie, når adgangen til at få en plejebolig er så svær.

Vi har samtidig anerkendt flere gode initiativer til ældre, der ønsker at bo hjemme længst muligt, men det ændrer ikke på, at der er flere ældre med behov for døgnpleje, end der er pladser – og det er vores utvetydige budskab til regeringen og kommunerne: Kom i gang med at bygge.

Brug af Virtual Reality-briller på plejehjem

I forbindelse med en historie om succesfuld brug af VR-briller på et plejehjem på Fyn, hvor beboerne iført et par briller virtuelt kan rejse til alverdens lande, mens de træder i et par pedaler, er Ældre Sagen blevet spurgt om dels vores holdning til brugen af VR-teknologi, dels om vi mener, at alle kommuner bør investere i dette i fremtiden.

I den forbindelse har vi udtalt, at VR-teknologi absolut kan være med til at udvide mulighederne og skabe eventyr og oplevelser for ældre på plejehjem – og det er positivt, hvis det oveni kan motivere til øget fysisk aktivitet. Men at det samtidig er vigtigt at huske, at ligesom strikkeri og bridge ikke er for alle ældre, så er VR-teknologi det heller ikke, så alle æg bør ikke lægges i én kurv. Det vigtigste er derfor, at kommunerne investerer i relationer og i at kunne opfylde ældres individuelle behov – med eller uden VR.

Forsvar for kontanterne og kontantretten

I forlængelse af at Dansk Erhverv har stillet forslag om at gøre det frivilligt for nogle erhvervsdrivende at tage imod kontanter eller at indskrænke tidsrummet for kontantbetaling, har Ældre Sagen har udtalt sig i landsdækkende radio, tv og skrevne medier om, hvorfor det er vigtigt at bevare både retten til at betale med kontanter og kontanterne i sig selv. Kontantretten beskytter imod diskrimination af kontantkunderne. Vi er imod at gøre det frivilligt for erhvervsdrivende at tage imod kontanter, da vi frygter, at det er en glidebane imod afviklingen af kontanterne, som sikrer inklusion i samfundet. Vi mener, at de erhvervsdrivende i stedet for at problematisere

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

kontantretten, bør forlange bedre forhold i bankerne, da det er besværligt og dyrt i gebyrer at aflevere dem i banken.

Årsmøde i Pårørendeinitiativet

Pårørendeinitiativet er en sammenslutning af 30 organisationer, som alle arbejder for bedre rettigheder og vilkår for pårørende.

Der blev afholdt årsmøde i Pårørendeinitiativet d. 22. maj i Ældre Sagen. På dagen var der drøftelser om de nuværende initiativer og indsatser, som arbejdsgrupperne er i gang med. Der blev delt viden om nye projekter fra nogle af organisationerne med oplæg af Det nationale Sorgcenter, Kræftens Bekæmpelse og Pårørende i Danmark samt af Ældre Sagens Frivilligafdeling, som fortalte om Ældre Sagens nye inspirationskatalog "Tilbud til pårørende", der er udarbejdet til de frivillige i lokalforeningerne, som gerne vil lave et tilbud målrettet pårørende.

Ældre Sagen er blevet bedt om fortsat at sidde i styregruppen for Pårørendeinitiativet samt i arbejdsgrupperne "Pårørendevejledere" og "Pårørende på arbejdsmarkedet".

Horrible spareforslag i Herning Kommune

Herning Kommune har fremlagt horrible besparelsesforslag inden for ældreplejen, hvilket blandt kunne have den konsekvens, at beboere på plejehjem først kunne komme ud af sengen kl. 11 om formiddagen, at man ikke kunne garantere livsvigtig medicin, og at generel omsorg ikke ville være mulig.

Ældre Sagen har i DR taget kraftig afstand fra disse sparekrav. Kravene kommer oveni en verserende sag om omsorgssvigt af et ældre ægtepar, hvilket ligeledes blev afdækket af DR. Ældre Sagen udtrykte i denne sammenhæng, at der desværre ikke er tale om enkeltstående tilfælde. Kommunernes besparelser fører til lignende forhold i mange af landets kommuner.

I forlængelse af DR's indslag har Herning Kommune valgt at tage de foreslåede besparelser af bordet.

Besparelser i den kommunale ældrepleje

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Der har i landsdækkende medie været sat fokus på generelle besparelser inden for ældreplejen i de seneste mange år. Den demografiske udvikling blandt +80-årige er langt fra blevet modsvaret af en vækst i visiteret hjemmehjælp og flere plejehjemspladser. Inden for hjemmehjælpsområdet er det især den praktiske hjælp, som har stået for ved besparelser.

Ældre Sagen har udtalt, at kommunerne har strammet kriterierne for at få hjælp, hvilket har bevirket, at færre får hjælp. Ligeledes er der sket en reduktion i den hjælp, som gives, hvor flere kommuner nu ikke tilbyder støvsugning. Den enkelte må i stedet selv købe en robotstøvsuger til at tage sig af støvsugningen. Vi har i den sammenhæng udtalt, at det er underligt, at man ikke har indført samme praksis på rådhusene, hvor rengøringen så også kunne erstattes af robotstøvsugere.